30. 10. 2022 – Věštec prosící o milost

1. čtení: Am 1, 1-2

Píseň (Svítá): S23 – Bůh je záštita má

Základ kázání: Am 7

Kázání: Milí shromáždění,

Ámosem zakončíme řadu příkladů starozákonních svatých. Není určitě kompletní, ale i tak je snad už zřejmé, že u postav novozákonních se budeme setkávat se stejnými projevy svatosti.

Protože Boží svatost se nezměnila a nezmění. To, čím je Bůh jiný, oddělený, zvláštní se nikdy nezměnilo a nezmění. Ať už jde o Hospodinovu svatost od časného světa, od člověka nebo ve srovnání se všemi ostatními božstvy, bůžky – skutečnými nadlidskými vlivy i zcela falešnými.

Tak i v Amosově příběhu slyšíme, co už bychom měli dobře znát. Slyšíme podivnost, cizost Amose mezi Božím lidem – jako byl Abram v Kenaanské zemi. Ámos pocházel z Judy, Jižního Israele, ale prorokoval v Israeli, v severní, bohatší, větší a mocnější části Zaslíbené země. Podivný a cizí byl také mezi proroky – protože byl původně věštcem, pohanským kouzelníkem, černokněžníkem. Tedy pravým opakem proroka. Přímo a aktivně se věnoval náboženským praktikám, které biblická ortodoxie *zakazuje*.

Stejně jako David, Izák nebo Jeremiáš byl i Ámos utlačován, umlčován, vyháněn, pronásledován. Opakovaně byl v zásadním konfliktu s „místními.“ Stejně jako Samuel i další proroci se neostýchal kritizovat ani nejvyšší úřady a instituce – totiž krále a kněze. Tím spíš, když si král přivlastnil hlavní severoisraelskou svatyni v Bét-elu.

A jako pravý Hospodinův prorok přinášel stále znovu slova pravdivé kritiky lidských systémů. Které ani nemohly fungovat dobře, protože Bůh v nich nikoho nezajímal. Bez slov Božího soudu navíc nemají žádnou váhu také opakovaná slova Boží milosti, které i Ámos zvěstoval.

Dnešní oddíl jsem pak vybral hlavně pro Ámosovu podobnost s Mojžíšem a Ježíšem. Tedy s hlavními postavami židovství a křesťanství, Starého a Nového zákona. Protože uprostřed hlubokého a takřka už nezvratného společenského a náboženského úpadu Severního Israele se i za něj Ámos *přimlouval*. Přimlouval se za ty, kteří si Boží soud očividně zasloužili. Přimlouval se za ně, ačkoli Hospodin už svůj soud vynesl. Ámos usiloval *změnit* Boží soud! Prosil o Boží milost, o změnu Božího, zcela oprávněného, rozsudku.

A, stejně jako v reakci na přímluvy Mojžíšovy a Ježíšovy, Hospodina *jala lítost* nad vlastním soudem. Ámos úspěšně změnil Boží rozhodnutí! Dokonce opakovaně! Stejně jako Mojžíš a Ježíš. Ámos zvrátil Hospodinův oprávněný hněv v lítost. Oprávněný Boží rozsudek změnil Ámos v Boží odpuštění a smilování. Což je situace, v níž opakovaně selhával i král David. A většina i křesťanů dodnes: Když se přece Bůh na někoho zlobí a chce ho potrestat, tak mu to patří! Tak si to zaslouží! Za takové se přece nebudeme přimlouvat!

Což je děsně směšné. Také proto, že jde o herezi, kacířství, blud – i apoštol Pavel jasně zve k přímluvám za *všechny* (1Tim 2, 1). Ježíš Kristus dokonce *přikazuje* dokonce modlitby a přímluvy za *nepřátele*! Za ty, kteří pronásledují jeho věrné, obětavé, hodné, laskavé, dobrosrdečné (Mt 5, 44-48; Lk 6, 27-36)! Ježíš přímluvami za nepřátele i zcela vlastní a osobní dokonce podmiňuje podobnost Boží dokonalosti, bytí Božím obrazem!

A přesto dodnes většina křesťanů v lepším případě trochu nervózně přešlapuje před příkladem Ámose, Mojžíše a Ježíše. Těch, kteří se modlili *proti* Božímu soudu. Těch, kteří se přimlouvali za Boží milost a shovívavost vůči těm, kteří jim osobně škodili, ubližovali, vyháněli je. Před příkladem těch, kteří správně přijali přednost milosti před soudem. Dobra před zlem. Milosti a milosrdenství před trestem.

Protože v každém člověku zůstává zcela přirozená touha po spravedlnosti a odplatě. Touha „dát to lidem sežrat.“ Jde o tak přirozenou touhu a přání, že je úplně jedno, jestli „to ono“ je vůbec oprávněné a pravdivé. Jestli jsou ti, kterým „to chceme vmést do tváře,“ skutečně vinni. A jestli jsou skutečně vinni tak hluboce, že teď už je teda třeba jim to pořádně nandat! Protože tím přece přineseme tolik dobra!

Proto je Boží svatost tak děsivě jiná. Tak strašidelně odlišná. Vždyť i v Bibli je těch, kteří se i této lidské přirozenosti vzpírají, jen malinko. A ti, kteří se přimlouvají za změnu Božího soud nad svými osobními nepřáteli i nevěrným lidem, jsou víceméně tito tři.

Tak jde o důležité téma i pro Nový zákon – kromě zmíněných oddílů také např. v Ga 5, 13-26. Ale zároveň jde o tak šokující a nepřirozený příklad, že i Ježíšův příkaz milovat i vlastní nepřátele a přimlouvat se za ně vyprávějí *jen dvě* ze čtyř evangelijních podání.

U Ámose je to extra překvapivé, protože poté, co se *opakovaně* modlil za *změnu* Božího soudu vůči Severním Israelcům, byl právě ze Severního Israele vyhnán. V reakci na jeho přímluvy, které *odvrátily* oprávněný a spravedlivý Boží hněv, ho vyhnali právě ti, za které se přimlouval. Kterým sloužil. Které zachránil. Které varoval před již takřka neodvratnou zkázou.

Tak absurdní je tento základní biblický motiv! Tak vzdálený, cizí, nepřirozený, že dodnes většina křesťanů i Židů váhá před tímto příkladem trojice Mojžíš-Ježíš-Ámos. Vždyť přece o to ve víře jde – abychom to konečně někomu nandali! Ať už těm zlým, nebo které za zlé pokládáme! Aby druzí trpěli, umírali, prohrávali, byli zatraceni – o to přece jde v celé Bibli a biblických náboženstvích, ne? Kdepak přinášet někomu nějaké dobro – hlavně trestat, „nandat jim to!“

A přesto i celý Nový Zákon končí přáním Boží milosti *všem*. O to paradoxněji, že na konci právě onoho Zjevení Janova, které je plné soudu nad světem a lidmi! I umírající Štěpán prosí Boha za odpuštění svým vrahům (Sk 7, 60). David odmítal oprávněně zabít Saula, i když mu ho očividně vydal do rukou sám Hospodin – dokonce opakovaně! Abraham se přimlouval dokonce za Sodomu a Gomoru.

Tak na té snaze změnit Boží soud a hněv zřejmě opravdu něco je. Pokud jde o změnu soudu nad bližními. Pokud jde o změnu, která usiluje o milost a shovívavost, odpuštění a lítost pro bližní. Vždyť jak samozřejmé a přirozené je prosit Boha o změnu Božího soudu nad *vlastní osobou*! Ale pro ostatní? Vždyť si ten trest zaslouží – vždyť je Boží!

Tak je i v církvích zcela běžné dávat někomu něco „sežrat.“ Většinou naprosté banality, nesmysly. Většinou těm, kteří se v církvi i sboru nejvíc namáhají. S klidnou duší samozřejmě pokrytecky, protože s mnohem větším množstvím „másla na hlavě“ vlastní. A

právě takto jednající „křesťané“ se nejčastěji diví, že církve mají oprávněně také špatnou pověst. Zejména ty církve, které se honosí a prezentují jako církve kamarádů.

Přitom srovnejme s opakem: Kdo bude plivat na církev, která je nejenom laskavá, pokorná, milá, vřelá, obětavá, nepokrytecká *uvnitř sebe samotné* – ale také vůči *nečlenům*? Vůči cizím, neznámým, nepřátelům? Kolik lidí si odplivne před církví, která se přimlouvá za změnu Božího spravedlivého soudu v lítost, milost a odpuštění?

I v tom je i Ámos odpovědí: I tací se najdou. Dokonce i uprostřed Božího lidu. „Ať táhne ten Ámos, co nám tady kazí vzduch a dojem skvělosti, vyspělosti, bohatství opakovanými varováním,i že to brzo skončí katastrofou, jestli se honem nepřimkneme k Bohu.“ „Ať se sebere, a jde si domů, k těm svým!“

Ale takových lidí nebylo a není mnoho. Protože je něco podivně lákavého na Boží svatosti. Na Boží dokonalosti, tak podivné v Hospodinově lítosti nad lidským zlem. Na Hospodinově shovívavosti. Na Boží touze po lidských přímluvách i za vlastní, osobní nepřátele. Protože svět, kde je normální přimlouvat se za Boží milost pro *všechny*, je *tak blízko* Božímu království!

A to Ámos byl původně pohanský věštec. NeznaBoh. Kouzelník a černokněžník a mág. Podvodník, který možná i věřil, že z vnitřností ptáků vyčteme svou budoucnost a pravdu světa. A rozhodně si za to nechával platit. Což vlastně nepřekvapuje – Mojžíš byl přece vrah. Ježíš je, podle *vánočních* příběhů, *nemanželské* dítě. Všichni tři jsou v očích lidské společnosti morální spodinou: Věštec Ámos, vrah Mojžíš, nemanželský syn z Galileje *pohanů* Ježíš!

A přesto jsou svatými mezi svatými. Jsou příkladnými mezi příkladnými. Protože se opakovaně a znovu vzpírali Božímu odsouzení svých vlastních nepřátel a vrahů a protivníků. Protože přemlouvali Hospodina k milosti a lítosti i nad těmi, kteří jimi pohrdali a vyháněli je a odmítali je a usilovali je zabít. Přimlouvali se za ně, *proto*, že věřili v oprávněnost a spravedlivost Božího odsouzení.

Amen.

Píseň: NEZ691 – Ubi caritas